Autor Guste Santini
Srijeda, 02 Lipanj 2010 09:13

Nelikvidnost je prisutna na ovim prostorima otkad se bavim analizom gospodarskih kretanja. Uvijek su za nelikvidnost krivi neki „zločesti dečki“ koji se ponašaju samovoljno i tako žive, preraspodjeljuju dohodak, na teret svojih poslovnih partnera.

Najprije pogledajmo podatke o stanju nelikvidnosti u Hrvatskoj na kraju prvog kvartala 2010. Godine:

- 29 tisuća nesolventnih pravnih osoba sa gotovo 48 tisuća zaposlenih, radi se o malim i manjim poslovnim subjektima, što je odnosu na ožujak prethodne godine više za 31% glede broja pravnih osoba, odnosno 20% glede broja zaposlenih – 23,5 milijardi kuna;

- Obrtnika koji nepodmiruju svoje obveze je 38 tisuća što je za 16% posto više nego lani u ožujku čije su nepodmirene obveze veće za 5,4 milijarede kuna ili za 25% u odnosu na ožujak prošle godine;

- Ukupno nepodmirene obveze iznose iznose 28,9 milijardi kuna što je 9 milijardi kuna ili 45,4% više negu u ožujku prošle godine. Gotovo 67 tisuća nesolventnih poslovnih subjekata zapošljava 72 tisuće radnika;

- Nepodmirene obveze za poreze i doprinose iznose 11,4 milijarde kuna i za 45,6% su više nego u ožuku prošle godine;

- Po djelatnostima preko 70% odnosi se trgovinu, prerađivačku industriju i građevinarstvo.

U vrijeme samoupravnog socijalizma nelikvidnost je predstavljala odnos poslovnih subjekata, temeljeno na društvenom vlasništvu sredstava za proizvodnju, i jedni su dobijali a drugi gubili. Društvo u cjelini nije bilo niti na gubitku niti na dobitku. Međutim, kada su poslovni subjekti u privatnom vlasništvu tada jedni gube a drugi dobijaju upravo zato jer dužnici nisu ispunili svoj dio ugovorne obveze a vjerovnici jesu. Činjenica da dužnici nisu podmirili svoju obvezu ima jednak učinak kao da su emitirali „svoj novac“. Tako „njihov novac“ predstavlja protupravnu

emisiju sve do trenutka kada ne podmire svoju obvezu. U uvjetima kada sporovi na sudu traju više od desetak godina jasno je da gospodarstvo, promatrano u cjelini, ne funkcionira na tržišnim načelima, u prvom koraku, i, u drugom koraku, ne postoji budžetsko ograničenje ma koliko centralna banka provodila restriktivnu monetarnu i kreditnu politiku.

Jasno ovo nije slučajno. Uvijek kada su poslovni rashodi veći od poslovnih prihoda imamo gubitke koje, neplaćajući svoje obveze, „prelijevamo“ na poslovne partnere koji potražujući subvencioniraju njihovo neučinkovito poslovanje.

Tako nelikvidnost prestavlja samo drugi izraz za realnu strukturnu inflaciju. Da je sudstvo učinkovito poslovni subjekti koji ne izvršavaju svoje obveze zavrili bi u stečaju. U Hrvatskoj država potražuje značajna sredstva, gotovo 10% proračunskih sredstava, ali to nije idenatificirala kao strukturni već samo kao likvidni problem. U tome je sva zbilja hrvatske ekonomske i ine politike. I dok jedni uredno servisiraju svoje obveze po osovnovu poreza i doprinosa drugi to ne čine. Pri tome, primjer PDV-a, porezni obveznici plaćaju iako nisu naplatili svoja potraživanja koja su porezna osnovica.

Premijerka Kosor je rekla istinu ma koliko to čudno zvučalo istaknuvši činjenicu da je rješavanje obveza države proces i da dugovanja n ije moguće podmiriti preko noći. Drugo je pitanje da do takvog stanja nije smjelo doći, odnosno da država sam posluje nerentabilno.

Sve u svemu imamo troškovnu, strukturnu inflaciju koja će biti to vidljivija što inozemni vjerovnici budu u većoj mjeri inzistirali na krilatici „pokrij se koliko tij je biljac dug“.